

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Тетяні БОНДАРЕНКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента,

доцента кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти

Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
кандидата педагогічних наук, доцента Бачієвої Лариси Олександрівни
на дисертаційну роботу Бацули Наталії Володимирівни
«Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи», представлену на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Освітні реформи, запити здобувачів освіти та виклики сьогодення зумовлюють потребу у вчителях, які здатні адаптувати й трансформувати свою педагогічну діяльність на основі високого рівня професійної компетентності. У цьому контексті дисертаційна робота Бацули Н. В., метою якої є розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, є актуальною та своєчасною.

Підтвердженням актуальності представленої на рецензування дисертації свідчать положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» у яких методична робота визначається як невід'ємна

складова професійної діяльності вчителя, а безперервний професійний розвиток – як одна з трудових функцій педагогічного працівника.

Впровадження Концепції Нової української школи розпочалося саме з початкової освіти, яка стала фундаментом для реалізації ключових ідей реформи. У цьому контексті на вчителів початкової школи покладено важливу місію – забезпечити якісні зміни в освітньому процесі. Однак, як слушно зазначає авторка дослідження, сьогодні спостерігається суперечність між зростаючими вимогами до рівня методичного забезпечення початкової школи, яка вже функціонує на засадах Концепції Нової української школи (НУШ), та теоретико-методичним і технологічним обґрунтуванням цього процесу.

Необхідність розвитку професійної компетентності вчителів початкової школи в системі методичної роботи зумовлена зростанням вимог до їх професійної підготовки, пов'язаних із впровадженням нових підходів, інноваційних технологій та педагогічних практик, які потребують методичного супроводу.

Враховуючи зазначені положення, можна дійти висновку, що тема дослідження, обрана Наталією Володимирівною Бацулою, є актуальною та важливою у контексті розвитку професійної компетентності вчителів у сучасних умовах.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку джерел та шести додатків. Загальний обсяг дисертації – 249 сторінки (обсяг основного тексту – 172 сторінок). У тексті міститься 22 таблиці, 24 рисунки, 4 формули, 7 додатків (на 29 сторінках). Список використаних джерел містить 237 найменувань, із них 20 іноземними мовами.

У *вступі* (с. 19-27 дис.) обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано його мету, завдання, об'єкт і предмет, визначено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, описано застосовані

методи, а також подано відомості про апробацію й упровадження результатів.

У *першому розділі дисертації* (с. 28-84 дис.) здійснено теоретичний аналіз наукових досліджень стосовно проблеми розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Спираючись на нормативні документи, а також вітчизняні й зарубіжні наукові джерела, дисертантка розкриває зміст ключових понять дослідження: розвиток, професійний розвиток, компетентність, професійна компетентність, професійна компетентність учителя початкових класів, професійна компетентність учителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи.

Заслуговує на увагу обґрунтування та розроблення структури й змісту професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. Авторське бачення цієї структури охоплює особистісний, академічний, методичний, дослідницький і комунікативний компоненти (с.60 дис.). Дослідницею ґрунтовно описано та змістовно розкрито кожен із зазначених компонентів.

Результати реалізації пілотного дослідження (с. 74-76 дис.) додатково засвідчили наявність перешкод для розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Це дало змогу дослідниці систематизувати їхні причини, визначити вплив на якість методичної роботи та окреслити можливі шляхи їх подолання.

У *другому розділі* (с. 87–142 дис.) теоретично обґрунтовано та розроблено модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Безумовною перевагою цього етапу дослідження є визначення векторів змін та сформованих на їх основі напрямів розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, що базуються на результатах опитування вчителів-практиків.

Презентована дослідницею авторська модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи (рис.

2.4, с. 101 дис.) є логічно структурованою та включає чотири взаємопов'язані компоненти: концептуально-цільовий, змістовий, технологічний, адаптивно-результативний. Кожен із них розкриває засоби розвитку професійної компетентності вчителів та забезпечує цілісність і системність цього процесу.

Для здійснення моніторингу розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи дослідницею було розроблено дві моделі: факторно-критеріальну модель аналізу стану методичної роботи щодо розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів (табл. 2.4, с. 128) та факторно-критеріальну модель оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи (табл. 2.5, с. 133). Зазначені моделі дозволяють комплексно оцінити професійну компетентність учителя в системі методичної роботи та слугують потужним інструментом для виявлення динаміки змін у її розвитку.

У *третьому розділі* (с. 144-184 дис.) представлено експериментальну перевірку ефективності моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, а також здійснено аналіз результатів проведеної роботи. Дослідно-експериментальну роботу реалізовано на базі одинадцяти закладів загальної середньої освіти міста Харкова та Харківської області. Опис експерименту доречно супроводжується таблицями та рисунками, які наочно ілюструють змістовне наповнення дисертаційної роботи.

Застосовані статистичні методи обробки експериментальних даних дозволили авторці сформулювати висновок щодо ефективності впровадження авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи.

Дослідження завершується висновками, які відображають основні результати дисертаційної роботи відповідно до її завдань. Логіка викладу теоретичного та дослідно-експериментального матеріалу повною мірою відповідає обраній темі, чітко розкриває об'єкт, предмет, мету дослідження,

що дозволяє всебічно висвітлити хід виконання визначених дисертанткою завдань.

Оформлення дисертації в цілому відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Наукове дослідження виконано згідно з темою науково-дослідницької роботи кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності Української інженерно-педагогічної академії «Теоретико-методичні засади підвищення кваліфікації працівників системи освіти у сфері інтелектуальної власності» (№ 0119U101770).

Тему наукової розвідки затверджено на засіданні Вченої ради Української інженерно-педагогічної академії (протокол № 8 від 26.12.2019 р.) й узгоджено рішенням бюро Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 1 від 28.01.2020 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Детальне вивчення отриманих результатів дисертаційної роботи Бацули Н.В. дає змогу стверджувати про достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій у рецензованому дослідженні. Дисертантка проявила себе як досвідчений науковець, який на високому рівні володіє методологією педагогічної науки. Для обґрунтування результатів наукових досліджень вона застосувала такі методологічні підходи, як компетентнісний, системний та адаптивний. Важливою основою наукової праці є система принципів, зокрема тих, що стосуються адаптивних процесів в освіті, які дають змогу коректно обґрунтувати наукову позицію дисертантки.

Обґрунтуванню наукових надбань дослідниці сприяв широкий спектр адекватно використаних методів дослідження, серед яких порівняльно-зіставний та структурно-функціональний аналіз, метод моделювання, педагогічний експеримент, комплекс діагностичних методів та методи математичної статистики.

Слід зазначити, що завдання дослідження, структура дисертації, положення наукової новизни та висновки є логічно пов'язаними, що свідчить про послідовність і цілісність наукової роботи.

Обґрунтованість наукових надбань дисертантки забезпечується аналізом науково-педагогічної літератури (237 найменувань, із них 20 іноземними мовами).

Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна.

Серед найвагоміших результатів дослідження, що засвідчують науковий внесок Бацули Наталії Володимирівни, слід відзначити уперше теоретично обґрунтовану та розроблену авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи та визначено організаційно-педагогічні умови її забезпечення; розроблено та теоретично обґрунтовано такі факторно-критеріальні моделі: факторно-критеріальна модель аналізу стану методичної роботи початкової школи; факторно-критеріальна модель оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи.

Вагомим науковим внеском є розширення наукового тезауруса через уточнення ключових понять дослідження (професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи; професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи).

Елементами наукової новизни, що отримали подальший розвиток, є питання організації методичної роботи в початковій школі та підходи до оцінювання окремих складових професійної компетентності вчителя

початкових класів.

Практичне значення одержаних результатів.

Не викликає сумніву практичне значення результатів дослідження, що підтверджується довідками про впровадження його матеріалів і положень в освітній процес.

Основні результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Харківської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 72 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 02 – 23/79 від 12.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи I–III ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 74 від 21.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи I–III ступенів № 142 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 01– 31/113 від 19.04.2023 р.), Кочетоцького ліцею Чугуївської міської ради Харківської області (довідка № 01–11/48 від 25.04.2023 р.), Комунального закладу освіти «Олексіївський ліцей Олексіївської сільської ради» (довідка № 97 від 21.04.2023 р.), «Введенського ліцею», «Новопокровського опорного ліцею», «Есхарівського ліцею», «Тернівського ліцею» Новопокровської селищної ради Чугуївського району Харківської області (довідка № 01– 26/291 від 19.04.2023 р.), Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 1» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області (довідка № 01 – 22/29 від 11.05.2023 р.), комунальної установи «Богодухівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Богодухівської міської ради Харківської області (КУ Богодухівський ЦПРПП) (довідка № 04 – 05/52 від 05.05.2023 р.)

Бацулою Н.В. розроблено спецкурс «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів в системі методичної роботи»; віртуальний інтерактивний методичний кабінет, що дозволяє організувати інформаційно-методичний супровід вчителів початкових класів за допомогою інтерактивної онлайн-платформи Genially (теоретична й практична допомога вчителям початкових класів в організації методичної роботи в закладі освіти щодо підвищення рівня професійної компетентності). Що підтверджується

коректними посиланнями на відповідні джерела.

Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертації та публікацій Бацули Наталії Володимирівни порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

Дискусійні положення за зауваження щодо змісту дисертації.

1. У розділі 2, підрозділі 2.3 (с. 123 дис.), зазначено, що параметри, фактори та критерії, які стали основою факторно-критеріальної моделі аналізу стану методичної роботи щодо розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів, визначено на основі аналізу нормативних документів і джерел наукової інформації. Було б доцільно більш докладно уточнити, які саме нормативні документи та наукові джерела стали підґрунтям для виокремлення конкретних параметрів, факторів і критеріїв у зазначеній моделі. Це дозволить зробити обґрунтування механізмів її розроблення більш прозорим і переконливим.

2. У дисертаційному дослідженні (с. 136 дис.) докладно представлено рівні професійної компетентності вчителя початкових класів – низький (алгоритмічний), середній (частково-пошуковий), достатній (адаптивно-інноваційний), високий (творчий), а також надано їх характеристику. У подальшому (с. 137 дис.) окреслено рівні розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи та подано загальну схему визначення цих рівнів (с. 141 дис.). Водночас було б доцільно чіткіше окреслити, яким чином здійснюється співвіднесення між рівнями професійної компетентності вчителя та рівнями її розвитку у системі методичної роботи. Зокрема, бракує конкретного опису процедур, інструментів або індикаторів, які дозволяють здійснити таке визначення на практиці. Це уточнення сприяло б посиленню прикладної цінності дослідження та кращому розумінню механізмів діагностики.

3. Використання розроблених у дисертаційному дослідженні факторно-критеріальних моделей у межах педагогічного експерименту сприяє

об'єктивній оцінці досліджуваного явища. Водночас, за умови самостійного оцінювання рівня розвитку професійної компетентності, викладачі можуть припускатися суб'єктивних помилок, що потенційно вплине на достовірність результатів. У зв'язку з цим доцільним видається розроблення методичних рекомендацій щодо застосування моделей, зокрема з уточненням об'єктивних інструментів оцінювання кожного з критеріїв, представлених у моделях. Такий підхід підвищив би практичну цінність дослідження та забезпечив би більшу точність і надійність оцінювання.

Висловлені зауваження та побажання мають дискусійний характер та не знижують наукової та практичної значущості результатів проведеного дослідження, яке заслуговує позитивної оцінки.

Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертація Бацули Наталії Володимирівни «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» є самостійною, завершеною науковою працею з відповідним рівнем новизни і цінності для теорії та практики розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів через системну методичну роботу.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, достатньо повно викладені в опублікованих працях. Дисертаційна робота на тему «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016р. № 261 (зі змінами); «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разовій спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022р. № 44, а її авторка – Бацула Наталія Володимирівни –

заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01
Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, методики та
менеджменту освіти ННІ «УПА»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Лариса БАЧІЄВА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 21:47:24 05.06.2025

Назва файлу з підписом: Рецензія Бачієва 03.06.2025.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 30.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія Бачієва 03.06.2025.docx
Розмір файлу без підпису: 27.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Бачієва Лариса Олександрівна

П.І.Б.: Бачієва Лариса Олександрівна

Країна: Україна

РНОКПП: 2792909805

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 21:47:16 05.06.2025

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF97040000005BC0AF001122B803

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
професору Тетяні БОНДАРЕНКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, доцента кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата педагогічних наук, доцента Ковальської Вікторії Сергіївни на дисертаційну роботу Бацули Наталії Володимирівни з теми «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами відповідних галузей науки. У сучасних умовах інтенсивних змін в освітньому просторі України, що супроводжуються впровадженням концепції Нової української школи, цифровізацією навчального середовища, переходом до гнучких моделей підвищення кваліфікації педагогів та зростанням ролі автономії закладів освіти, особливого значення набуває проблема розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів. Адже саме на цьому етапі формуються ключові основи особистісного, соціального й академічного розвитку здобувача освіти, і від професійної компетентності вчителя залежить ефективність реалізації цілей загальної середньої освіти.

Визначальну роль у цьому процесі відіграє методична робота, яка покликана забезпечити підтримку професійного зростання педагога, створити умови для його рефлексивної практики, впровадження інновацій, обміну педагогічним досвідом. Водночас сучасні виклики – воєнний стан, постпандемічна трансформація освітніх практик, необхідність опанування цифрових технологій та засобів змішаного навчання – актуалізують потребу в переосмисленні форм і змісту методичної роботи як системи професійної підтримки вчителя.

Професійна компетентність учителя початкових класів в умовах сьогодення дедалі більше набуває інтегративного характеру, що охоплює не лише предметно-методичну підготовку, а й здатність до адаптації, етичної взаємодії, цифрової грамотності, саморефлексії, впровадження педагогічних інновацій. У цьому контексті методична робота має виступати не формальним інструментом, а динамічним простором розвитку професійної компетентності педагога. Такі вимоги знайшли належне відображення і у законодавчій базі, зокрема Законах України «Про освіту» та «Про загальну середню освіту», професійному стандарті

«Вчитель закладу загальної середньої освіти», Положенні про атестацію педагогічних працівників тощо.

Актуальність дисертаційного дослідження Наталії Володимирівни Бацули також зумовлюється необхідністю розв'язання виділених авторкою суперечностей. Таким чином, змістовна складність означеної проблеми, її прикладна спрямованість, а також недостатня наукова розробленість окресленої тематики в сучасній педагогічній теорії і практиці підтверджують актуальність обраного напрямку дослідження.

Дисертація має безпосередній зв'язок із темою науково-дослідної роботи кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності Української інженерно-педагогічної академії, а саме з темою «Теоретико-методичні засади підвищення кваліфікації працівників системи освіти у сфері інтелектуальної власності» (державний реєстраційний номер № 0119U101770).

Тему дисертаційної роботи затверджено Вченою радою Української інженерно-педагогічної академії (протокол № 8 від 26.12.2019 р.) і узгоджено рішенням бюро Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 1 від 28.01.2020 р.).

Найбільш вагомі наукові результати, які містяться в дисертації.

Авторкою дисертаційної роботи отримано такі наукові результати: вперше розроблено та теоретично обґрунтовано модель розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи та визначено організаційно-педагогічні умови її забезпечення; факторно-критеріальні моделі аналізу стану методичної роботи початкової школи та оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, які дозволяють комплексно оцінити професійну компетентність учителя початкових класів у системі методичної роботи; уточнено поняття «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи», «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи»; набули подальшого розвитку питання організації методичної роботи в початковій школі, підходи до оцінювання окремих складових професійної компетентності вчителя початкової школи.

Ступінь обґрунтованості використаних методів, отриманих результатів і положень дисертації, їх достовірність. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що сформульовані у дисертаційній роботі, забезпечується логікою подання поняттєвого апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета дослідження, послідовне розв'язання поставлених завдань), застосуванням необхідного комплексу методів дослідження, практичним впровадженням результатів дослідної роботи, репрезентативністю джерельної бази (237 найменувань). Анотації, подані українською та англійською мовами, відображають зміст дисертації, висвітлюють її найбільш важливі аспекти. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується апробацією результатів дослідної роботи, що

обговорені на засіданнях кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності; кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Української інженерно-педагогічної академії; кафедри ННІ міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в розробленні спецкурсу «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів в системі методичної роботи»; віртуального інтерактивного методичного кабінету, що дозволяє організувати інформаційно-методичний супровід вчителів початкових класів за допомогою інтерактивної онлайн-платформи Genially.

Основні результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Харківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 72 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 02 – 23/79 від 12.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 74 від 21.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 142 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 01–31/113 від 19.04.2023 р.), Кочетоцького ліцею Чугуївської міської ради Харківської області (довідка № 01–11/48 від 25.04.2023 р.), Комунального закладу освіти «Олексіївський ліцей Олексіївської сільської ради» (довідка № 97 від 21.04.2023 р.), «Введенського ліцею», «Новопокровського опорного ліцею», «Есхарівського ліцею», «Тернівського ліцею» Новопокровської селищної ради Чугуївського району Харківської області (довідка № 01–26/291 від 19.04.2023 р.), Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 1» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області (довідка № 01 – 22/29 від 11.05.2023 р.), комунальної установи «Богодухівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Богодухівської міської ради Харківської області (КУ Богодухівський ЦПРПП) (довідка № 04 – 05/52 від 05.05.2023 р.).

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Теоретичні положення та практичні результати дослідження можуть бути використані в процесі організації методичної роботи в закладах загальної середньої освіти, у системі підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, під час розроблення програм професійного розвитку педагогів, а також у підготовці методистів та управлінських кадрів в освіті.

Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях.

Основні положення роботи висвітлено в 15 публікаціях (11 одноосібних): 3 статті - у наукових фахових виданнях України, 2 статті - в зарубіжних наукових періодичних виданнях, 1 стаття - в іноземному виданні, включеному до наукометричної бази Web of Science, 8 публікацій – у матеріалах наукових та науково-практичних конференцій, 1 підрозділ у колективній монографії (у співавторстві).

Кількість, зміст та обсяг друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Аналіз змісту дисертації та публікацій Бацули Наталії Володимирівни є підставою для висновку щодо наукової обґрунтованості й достовірності результатів, викладених авторкою. Дисертація має логічну структуру, послідовно розкриває визначальні дослідницькі завдання. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку літературних джерел (всього літературних джерел 237, з них 20 іноземними мовами), загальних висновків та 7 додатків на 29 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 24 рисунки, 4 формули. Загальний обсяг дисертації становить 249 сторінок, з них основного тексту 172 сторінки.

У вступі представлено методологічний апарат наукового дослідження, мету й завдання погоджено зі структурою та висновками роботи. Обґрунтованість наукових положень, висновків, сформульованих у дисертації, підтверджується результатами дослідження, здійсненого авторкою, і загалом не викликає сумнівів. Дисертанткою обґрунтовано вибір теми, визначено мету і завдання дослідження.

Компетентним та достатнім є застосування комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку: теоретичних, що включали: порівняльно-зіставний та структурно-функціональний аналіз наукових джерел для визначення та уточнення понятійно-термінологічного апарату; аналіз, синтез, абстрагування, моделювання для теоретичного обґрунтування моделі розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи та факторно-критеріальних моделей оцінювання результатів дослідження; вивчення нормативно-правових документів та елементів практичної діяльності вчителів початкових класів ЗЗСО для констатації та узагальнення їхнього досвіду з питань розвитку професійної компетентності; емпіричних: анкетування, спостереження, інтерв'ювання, експертне оцінювання, ранжування для оцінювання параметрів рівня розвитку професійної компетентності вчителів; експериментальне дослідження для перевірки моделі розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи; статистичних: методи математичної статистики для кількісного аналізу даних та доведення вірогідності результатів педагогічного експерименту.

Схвалення заслуговує обрана дисертанткою логіка викладу змісту та основних результатів дослідження. У першому розділі дисертації «Теоретичні питання розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» авторкою здійснено аналіз наукових підходів до проблеми формування професійної компетентності вчителів початкової школи, теоретико-аналітичний огляд основних підходів до розуміння сутності, структури та змісту досліджуваної компетентності. Представлено понятійно-категоріальний апарат дослідження, обґрунтовано авторське тлумачення ключового поняття (с. 41). Заслуговує на позитивну оцінку запропонована структура професійної компетентності, до якої включено особистісний, академічний, методичний, дослідницький, комунікативний складники (с. 60–67). У розділі також розглянуто

особливості сучасної методичної роботи в початковій школі, виявлено її потенціал у розвитку професійної компетентності педагогів та проаналізовано проблеми, що постають перед учителем в умовах реформування освіти. Висновки, зроблені авторкою, свідчать про розуміння предмета дослідження й послідовну наукову логіку (с. 84–86).

У другому розділі «Модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» дисертанткою розроблено та обґрунтовано відповідну структурно-функціональну модель (рис. 2.4, с.101), визначено її організаційно-педагогічні умови. Авторка окреслює компоненти моделі (концептуально-цільовий, змістовий, технологічний, адаптивно-результативний), характеризує педагогічні умови її реалізації (ресурсне забезпечення; створення сприятливого освітнього середовища для методичної роботи; забезпечення методичного супроводу вчителів початкових класів; с. 114–121). До переваг слід віднести узгодженість між компонентами моделі та її проєктування на засадах системного, компетентнісного й адаптивного підходів. Авторка демонструє наукову грамотність, зокрема в описі логіки побудови факторно-критеріальної (кваліметричної) моделі аналізу стану методичної роботи щодо розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів (с. 123–129), факторно-критеріальної (кваліметричної) моделі оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи (с. 130–134). Графічне представлення (рис. 2.4, с.101; табл. 2.4, с. 128–129; табл. 2.5, с. 133–134) підсилює наочність викладеного матеріалу та сприяє його ефективному сприйняттю.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» представлено результати педагогічного експерименту, що мав на меті перевірити ефективність запропонованої моделі. Дослідження реалізовано у три етапи, кожен з яких описано з дотриманням вимог до педагогічного експерименту. У роботі схарактеризовано склад контрольної та експериментальної груп (39 і 37 осіб відповідно), розроблення діагностичного інструментарію, використання кількісного й якісного аналізу, зокрема застосування критерію Пірсона χ^2 (с. 169–183). Динаміка позитивних змін в експериментальній групі наочно доводить ефективність авторської моделі. Завершується дослідження висновками, що відображають основні результати дисертаційної роботи відповідно до її завдань.

Таким чином, логіка викладу теоретичного та експериментально-дослідного матеріалу повною мірою відповідає обраній темі, розкриває об'єкт, предмет, мету та дозволяє висвітлити хід виконання визначених дисертанткою завдань дослідження. Дисертація оформлена згідно вимог щодо дисертаційних робіт, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Рецензована дисертація за змістом, завершеністю в цілому відповідає вимогам до такого виду наукових праць.

Дотримання академічної доброчесності. На підставі вивчення тексту рецензованої дисертації, наукових публікацій авторки, протоколу контролю оригінальності тексту (перевірка наявності текстових запозичень в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) ознак плагіату, фальсифікації та інших порушень норм академічної доброчесності не встановлено.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення результатів дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Дослідження набуло б більшої аргументаційної переконливості, якби у науковій новизні при характеристиці наукових результатів було чіткіше виокремлено їх відмінні риси порівняно з уже відомими науковими розробками у цій галузі. Уточнення істотних новоутворень чи оригінальних конструктів, які відрізняють авторське бачення від існуючих підходів, дозволило б повніше продемонструвати внесок здобувачки в розвиток педагогічної науки.

2. У дисертації обґрунтовано зміст поняття «професійна компетентність вчителя початкових класів» (с. 32-41), що, безперечно, є важливим теоретичним підґрунтям дослідження. Водночас у формулюванні одного з положень наукової новизни використано поняття «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи», яке не отримало чіткого уточнення чи розмежування з попереднім. Було б доцільно виокремити відмінні ознаки або ж обґрунтувати їхню тотожність для уникнення семантичної нечіткості й забезпечення термінологічної послідовності в межах дослідження.

3. У структурі авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи (рис. 2.4, с. 101) адаптивно-результативний компонент передбачає не лише інструментарій вимірювання рівнів сформованості професійної компетентності (що ґрунтовно подано у змісті п. 2.3), але й створення програм корекційних (самокорекційних) заходів. Однак останній елемент, попри свою значущість, не отримав достатнього теоретичного чи прикладного розкриття в основному тексті роботи. Було б доцільно окреслити підходи, механізми чи принципи побудови таких програм, що дозволило б повніше реалізувати потенціал запропонованої моделі.

Однак висловлені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, яка є самостійним завершеним дослідженням, а отримані здобувачем результати роблять внесок у розвиток освітньої галузі.

Загальний висновок. Аналіз дисертації «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» дає підстави для висновку про те, що вона є завершеною, самостійною науковою працею, яка заслуговує позитивної оцінки і за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від

12.01.2022 № 44, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 року (зі змінами згідно до наказу МОН України № 759 від 31.05.2019 року), а її авторка Бацула Наталія Володимирівна - заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, методики
та менеджменту освіти
ННІ «Української інженерно-
педагогічної академії»
Харківського національного
університету ім. В.Н. Каразіна

Вікторія КОВАЛЬСЬКА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 15:20:32 05.06.2025

Назва файлу з підписом: Рецензія_Ковальська В.С._Бацула Н.В..pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 165.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Ковальська В.С._Бацула Н.В..pdf
Розмір файлу без підпису: 148.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОВАЛЬСЬКА ВІКТОРІЯ СЕРГІЇВНА

П.І.Б.: КОВАЛЬСЬКА ВІКТОРІЯ СЕРГІЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2931600805

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 15:20:31 05.06.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000E2A13201384E2506

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

1189682059210079

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

Собченко Тетяни Миколаївни

на дисертаційну роботу Бацули Наталії Володимирівни

«Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій ученій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження

Дисертаційна робота Бацули Н.В. присвячена цілісному дослідженню проблеми розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи початкової школи.

Звернення до окресленої проблеми зумовлено процесами глобалізації та модернізації освітнього простору, зокрема, активним розвитком та впровадженням цифрових технологій, розширенням можливостей комунікації, поширенням дистанційних і змішаних форм навчання, а також змінами у нормативно-правовому забезпеченні освіти. Усі ці процеси суттєво трансформують вимоги до професійної компетентності вчителів початкових класів.

Варто зазначити, що вчитель виступає найважливішим суб'єктом впровадження реформ у процесі модернізації національної системи освіти, яка має на меті забезпечення якісних освітніх послуг для здобувачів освіти. Водночас, учитель є не лише суб'єктом, а й об'єктом реформування, що актуалізує потребу у розвитку його професійної компетентності.

Методична компетентність учителя початкових класів виступає ключовим компонентом його професійної компетентності, а сучасні зміни в освітньому середовищі зумовлюють необхідність її оновлення та вдосконалення. Це, у свою чергу, підкреслює затребуваність обраного напрямку дослідження.

Актуальність дослідження окресленої проблеми також посилюється необхідністю вирішення таких суперечностей, як от: сучасними вимогами до рівня методичного забезпечення початкової школи в умовах реалізації Концепції НУШ та теоретико-методичним, технологічним обґрунтуванням цього процесу; сучасним станом методичної роботи в ЗЗСО та реальним її впливом на професійний розвиток вчителів початкових класів; реальними результатами реформування загальної середньої освіти в Україні та необхідністю розроблення моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкових класів як одного з механізмів, що дозволить досягти цілей, задекларованих у Концепції НУШ.

Наукова новизна одержаних результатів

Оцінюючи наукову новизну дисертаційного дослідження Бацули Наталії Володимирівни наголосимо на найважливіших її здобутках:

- сформульовано авторське визначення ключових понять дослідження, а саме поняття *«професійна компетентність вчителя початкових класів»*, як певного набору знань, умінь, навичок та інших диспозицій, що дозволяють надавати якісні освітні послуги здобувачам освіти першого рівня освіти згідно з національною рамкою кваліфікацій України, а також поняття *«професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи»*, як необхідності удосконалення вчителем професійних знань, умінь, навичок та інших диспозицій згідно з положеннями концепції освіти протягом життя виходячи з результатів самооцінювання ним власної професійної компетентності та зовнішнього оцінювання результатів його діяльності);
- розроблено та теоретично обґрунтовано авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи та визначено організаційно-педагогічні умови її забезпечення;
- розроблено та теоретично обґрунтовано такі факторно-критеріальні моделі: факторно-критеріальна модель аналізу стану методичної роботи початкової школи; факторно-критеріальна модель оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи.

Зазначені моделі дозволяють комплексно оцінити професійну компетентність учителя початкових класів у системі методичної роботи. Подальшого розвитку набули питання організації методичної роботи в початковій школі, підходи до оцінювання окремих складових професійної компетентності вчителя початкової школи.

Практичне значення одержаних результатів

Не викликає сумніву практичне значення одержаних результатів дослідження. Теоретичні положення дисертації можуть бути використані під час написання/укладання посібників, методичних рекомендацій для викладачів і здобувачів освіти педагогічних спеціальностей. Результати дослідження можуть служити основою для проведення подальших наукових досліджень у галузі педагогіки. Ними можуть послуговуватись учителі, зокрема, вчителі початкових класів, а також усі охочі поглибити свої професійні компетентності.

Основні результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Харківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 72 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 02 – 23/79 від 12.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 74 від 21.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ

ступенів № 142 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 01–31/113 від 19.04.2023 р.), Кочетоцького ліцею Чугуївської міської ради Харківської області (довідка № 01–11/48 від 25.04.2023 р.), Комунального закладу освіти «Олексіївський ліцей Олексіївської сільської ради» (довідка № 97 від 21.04.2023 р.), «Введенського ліцею», «Новопокровського опорного ліцею», «Есхарівського ліцею», «Тернівського ліцею» Новопокровської селищної ради Чугуївського району Харківської області (довідка № 01–26/291 від 19.04.2023 р.), Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 1» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області (довідка № 01 – 22/29 від 11.05.2023 р.), комунальної установи «Богодухівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Богодухівської міської ради Харківської області (КУ Богодухівський ЦПРПП) (довідка № 04 – 05/52 від 05.05.2023 р.) в освітній процес Університету Григорія Сковороди в Переяславі (довідка № 61 від 20.01.2025 р.); Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка № 163/01 від 29.01.2025 р.), Мукачівського державного університету (довідка № 109 від 21.01.2025 р.).

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (237 найменувань, із них 20 – іноземною мовою), 22 таблиць, 24 рисунків, 4 формули та 7 додатків (на 29 сторінках). Робота викладена на 249 сторінках, із яких основного тексту 173 сторінки.

У вступі чітко обґрунтовано актуальність теми дослідження, стан її вивчення, зв'язок з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їх апробацію, впровадження; визначено особистий внесок автора у статтях, написаних у співавторстві. Дисертаційна робота Бацули Н.В. містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності розв'язують актуальну наукову проблему.

У першому розділі **«Теоретичні питання розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи»**

Дисертанткою на основі аналізу науково-педагогічної, психологічної, довідкової літератури, уточнено зміст ключових понять дослідження, а саме таких, як от: «розвиток людських ресурсів», «розвиток вчителя», «розвиток персоналу», «розвиток кар'єри», «професійний розвиток», «освіта упродовж життя», «неперервна освіта», «компетентність». Також подано авторське визначення понять «професійна компетентність», «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи».

Авторкою подано характеристику сучасних технологій (експерієнс-технології, корпоративне навчання, мультимедійні технології, мережеві

технології, педагогічний коучинг, методичний супровід та ін.), якими вчитель може легко опанувати, а вони, в свою чергу, сприяють посиленню мотивації класів, підвищенню емоційної стійкості та створюють умови професійного розвитку вчителів початкових класів.

Авторкою визначено та охарактеризовано такі складові професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи: *особистісні* (гнучкість мислення та адаптивність, постійне самовдосконалення, саморозвиток, креативність та творчий підхід), *академічні* (знання з теорії та методики викладання в початкових класах, компетентність щодо моделювання освітнього процесу в початковій школі, компетентність у сфері інформаційно-інноваційної діяльності), *методичні* (цифрова компетентність, методична компетентність на адаптивних засадах, метапредметна компетентність), *дослідницькі* (теоретична обізнаність, компетентність у сфері наукових досліджень, адаптація до освітнього середовища), *комунікативні* (компетентність у сфері комунікації, компетентність у сфері комунікативної взаємодії, педагогічна мовна компетентність).

На основі аналізу матеріалів, які стосуються сертифікації вчителів початкових класів, проведеного пілотного дослідження, метою якого було з'ясування задоволеності вчителями рівнем їхньої власної професійної компетентності та стану розуміння напрямів методичної роботи згідно з викликами сучасності, Бацула Н.В. проаналізувала сучасний стан розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. У контексті цього схвальних відгуків заслуговує те, що дисертантка не лише визначила та проаналізувала причини, що заважають якісній методичній роботі вчителів початкових класів, але й запропонувала конкретні шляхи їх вирішення (с.77-78).

Другий розділ **«Модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи»** присвячено розробленню та теоретичному обґрунтуванню авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. У контексті обраної проблеми дослідження, авторкою проаналізовано вектори сучасних змін у розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи та розглянуто напрями розвитку професійної компетентності вчителя в системі методичної роботи початкової школи (аналіз та самооцінка професійної діяльності, участь у методичних об'єднаннях та семінарах, розробка та впровадження інноваційних технологій, підготовка та проведення відкритих уроків, науково-дослідна діяльність, наставництво).

Заслуговує на увагу, що Бацулою Н.В. розроблено та обґрунтовано авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, яка складається з таких компонентів:

концептуально-цільовий, змістовий, технологічний та адаптивно-результативний (с.101). Метою представленої моделі є: розвиток професійної компетентності вчителя початкових класів за рахунок застосування певної методичної системи, завданнями: залучення спеціалістів суміжних професій та методичних установ регіону до освітнього процесу на основі діалогічної взаємодії, взаємовпливу; апробація та адаптація нових технологій та онлайн освітніх ресурсів; створення організаційно-педагогічних умов для безперервного вдосконалення фахової освіти та кваліфікації педагогічних працівників.

Авторкою визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови з розвитку професійної компетентності, а саме: ресурсне забезпечення (нормативно-організаційна, інформаційно-технічна, психоемоційна складові); створення сприятливого освітнього середовища для методичної роботи; забезпечення методичного супроводу вчителів початкових класів у системі методичної роботи, що орієнтована на індивідуальну траєкторію розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів.

Родзинкою роботи є розроблені дисертанткою факторно-критеріальну модель аналізу стану методичної роботи щодо розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів (с.128-129) та факторно-критеріальну модель оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи (с.133-134). Розроблені моделі містять параметри, фактори, критерії рівня розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. Зокрема, такі визначені критерії: інформаційно-технологічний, адаптивно-діяльнісний, комунікативно-педагогічний, аналітико-рефлексивний, а також рівні професійної компетентності вчителя початкових класів: низький (алгоритмічний), середній (частково-пошуковий); достатній (адаптивно-інноваційний), високий (творчий).

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи»** представлено реалізацію моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. На с.137-138 представлено програму проведення педагогічного експерименту (назви етапів, мета, завдання реалізації кожного етапу експериментальної роботи, методи дослідження).

На констатувальному етапі експерименту було встановлено, що рівень сформованості професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи в контрольних і експериментальних групах знаходилися орієнтовно на однаковому рівні і складали $P_{\text{кр}} = 0,493$; $P_{\text{ер}} = 0,498$, тобто були недостатніми. Аналіз, проведений в межах окремих критеріїв, теж показав незначну розбіжність у результатах.

Під час проведення формувального експерименту дисертанткою було застосовано авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів

початкових класів у системі методичної роботи в експериментальній групі, реалізовано педагогічні умови, проведено ознайомлення з віртуальним інтерактивним методичним кабінетом щодо організації інформаційно-методичного супроводу вчителів початкових класів за допомогою інтерактивної онлайн-платформи Genially, у якому вчителі отримували доступ до навчальних матеріалів, брали участь у спільних проєктах, організовано проходження спецкурсу «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи» на платформі Genially, проведено вебінар «Використання віртуальних освітніх середовищ для дистанційного навчання». Також учителі експериментальної групи брали участь у:

воркшопі «Шляхи підтримки благополуччя молодших школярів в реаліях сьогодення», який проходив на платформі ZOOM Харківської академії неперервної освіти 23.09.2024 (тема виступу: «Дистанційний курс з математики як підтримка благополуччя початкових класів» (учасники: 96 учителів початкових класів));

методичному семінарі «Відеохостинг YouTube як засіб взаємодії всіх учасників освітнього процесу», який був спрямований на роз'яснення особливостей застосування YouTube каналу в освітньому процесі;

серпневій педагогічній декаді, що проходила на платформі ZOOM Харківської академії неперервної освіти 23.08.2024 (тема виступу: «YouTube канал як інструментарій подолання освітніх втрат» (учасники: 487 учителів початкових класів));

майстер-класі «Успішні, доступні, інтерактивні технології компетентного фахівця»;

тренінгу-практикумі «Методичні поради вчителям початкових класів у написанні методичних посібників» тощо.

Контрольний етап експерименту засвідчив, що під час формувального експерименту відбулися значні зміни щодо рівня сформованості професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи експериментальної групи за всіма визначеними критеріями.

Проведений аналіз отриманих експериментальних даних довів, що загальні показники параметрів визначення ефективності в ЕГ підвищилися на 14,5 %, зокрема за першим параметром – ступінь забезпечення умов методичної роботи – приріст становить 0,03, за другим параметром – ступінь досягнення мети методичної роботи – 0,02, за третім параметром – ступінь прояву результативності діяльності вчителя початкових класів – 0,03. Параметри визначення ефективності КГ підвищилися відповідно на 0,01; 0,01; 0,01. Загальна оцінка параметрів КГ підвищилася на 5,4 %. Було констатовано, що загальні показники рівнів розвитку сформованості критеріїв професійної компетентності змінилися: за інформаційно-технологічним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 13,4 %, в ЕГ на 35,3 %; за адаптивно-діяльнісним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 10 %, в ЕГ на 18 %; за комунікативно-

педагогічним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 8 %, в ЕГ на 16,8 %; за аналітико-рефлексивним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 7,7 %, в ЕГ на 22 %. Отже, в експериментальних групах була виявлена позитивна динаміка за рівнями сформованості критеріїв професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. Для математичного підтвердження вірогідності результатів педагогічного експерименту було застосовано статистичний критерій Пірсона χ^2 .

Наведені дані свідчать про ефективність авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. Виклад матеріалу у дослідженні послідовний та має науковий характер.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні положення та результати дослідження представлено в 15 наукових працях (4 – у співавторстві), серед яких: 3 статті в наукових фахових виданнях України, 2 в зарубіжних наукових періодичних виданнях, 1 стаття у публікації, проіндексованій у науково-метричній базі Web of Science, 8 тез доповідей на конференціях різного рівня.

Матеріали дисертації пройшли достатню апробацію. Основні результати роботи представлено на науково-практичних конференціях різного рівня. Публікації віддзеркалюють основний зміст дисертації та її структурних підрозділів.

Відповідність змісту анотації основним положенням дисертації.

Дотримання академічної доброчесності.

За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає чинним правилам і вимогам. Основні положення анотації та дисертації ідентичні.

При написанні роботи дисертантка дотримувалась принципів академічної доброчесності. У роботі є посилання на джерела інформації, у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо дотримано вимоги норм законодавства про авторське право.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу загалом, вважаємо за доцільне висловити побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. У представленій науковій роботі занадто багато уваги приділяється аналізу тлумачень вітчизняними та зарубіжними науковцями таких понять, як от: «компетентність», «професійна компетентність». Слід було цей матеріал представити в більш узагальненій формі, а замість цього більше уваги приділити зіставленню точок зору дослідників щодо визначення сутності професійної компетентності саме у системі методичної роботи школи, зокрема, початкової.

2. У параграфі 1.2, де розкрито структура та зміст професійної компетентності вчителів початкових класів в системі методичної роботи, авторкою також розглядаються та обґрунтовуються методологічні підходи, зокрема, системний, компетентнісний та адаптивний тощо. Варто було б виокремити цей матеріал в окремий параграф, оскільки представлені методологічні підходи стали підґрунтям авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, а також більш детальніше розкрити застосування кваліметричного підходу.

3. Досліджуючи окреслену проблему доречним було б більш ґрунтовніше проаналізувати базові нормативні документи, зокрема: Державний стандарт початкової освіти та Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

4. Авторкою зазначено, що реалізація забезпечення індивідуальної траєкторії методичної роботи початкових класів можлива за умови впровадження спецкурсу для вчителів початкової школи «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи», який розрахований на 15 годин. На нашу думку, достатньо було б представити в основному тексті дисертації актуальність, мету і завдання даного спецкурсу, а зміст освітніх модулів перенести в додатки для уникнення переобтяження тексту (с.104).

5. На с.146 не зовсім доречним було зазначати використані методи дослідження у процесі проведення експериментальної роботи, оскільки ця інформація вже представлена на с.22-23.

Водночас зазначимо, що висловлені зауваження та побажання мають рекомендаційний характер і не ставлять під сумнів науково значущі результати проведеного Бацулою Н.В. дослідження.

Загальний висновок

Проведений аналіз дисертаційної роботи, опублікованих праць, дає підстави для висновку про те, що дослідження Бацули Н.В. «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» є самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для педагогічної науки і практики. Вважаємо, що дисертація заслуговує на позитивну оцінку, відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від

1189682059210079

03.05.2024), а її авторка Бацула Н.В. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

**Офіційний опонент –
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології
та інноваційної педагогіки Харківського
національного педагогічного
університету імені Г.С.Сковороди**

Тетяна СОБЧЕНКО

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ІТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №04/05/02-1277 від 09.04.2021;
Цілісність даних: не порушена;

1189682059210079

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: Собченко Тетяна Миколаївна 2898505187;
Належність до Юридічної особи: ;
Код юридичної особи в ЄДР: 2898505187;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 382367105294AF97040000007C9B24005E760204;
Видавець кваліфікованого сертифіката: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг;
Тип носія особистого ключа: Захищений;
Тип підпису: Кваліфікований;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 14:36 05.06.2025;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 14:36 05.06.2025;

ВІДГУК
офіційного опонента доктора педагогічних наук, доцента
Муковоза Олексія Павловича
на дисертацію Бацули Наталії Володимирівни
«Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної
роботи початкової школи»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта
(Освіта/Педагогіка)

Актуальність теми

Сучасні трансформації в освітній галузі України відбуваються на тлі глобалізації освітніх процесів, стрімкого розвитку цифрових технологій, розширення комунікаційних можливостей та переходу до дистанційних і змішаних форм навчання. Ці зміни, а також оновлення та ухвалення нормативно-правової бази, зокрема Законів України «Про освіту» та «Про загальну середню освіту», Концепції «Нова українська школа», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», Положення про атестацію педагогічних працівників тощо, суттєво вплинули на сучасні вимоги до професійної компетентності педагогів, зокрема вчителів початкової школи.

Особливої актуальності набуває проблема розвитку методичної компетентності як ключового складника інтегральної професійної компетентності вчителя. Нові умови освітньої діяльності, зумовлені як внутрішніми реформами, так і зовнішніми викликами (зокрема війною), потребують переосмислення форм, змісту та організаційних засад методичної роботи в закладах освіти. У цьому контексті дослідження, присвячене розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, є вчасним, суспільно значущим і відповідає актуальним потребам української освітньої практики.

З огляду на виклики сучасної освіти, дисертаційне дослідження Наталії Володимирівни Бацули на тему «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» є надзвичайно важливим і відповідає запитам сьогодення.

Вагомі наукові результати, що містяться в дисертації

Здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз дисертаційних досліджень, монографічних і періодичних видань, а також електронних інформаційних ресурсів, присвячених проблематиці розвитку професійної компетентності вчителів у контексті методичної роботи початкової школи.

Визначено структуру та зміст професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи.

Науково обґрунтовано та розроблено модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи та визначено організаційно-педагогічні умови її забезпечення.

Розроблено інструментарій визначення рівня розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи.

Експериментально перевірено ефективність моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи.

Нові факти, одержані здобувачем

Дисертація Наталії Володимирівни Бацули є комплексним теоретико-методологічним дослідженням, у якому *вперше* розроблено та теоретично обґрунтовано авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи та визначено організаційно-педагогічні умови її забезпечення; розроблено та теоретично обґрунтовано такі факторно-критеріальні моделі: факторно-критеріальна модель аналізу стану методичної роботи початкової школи; факторно-критеріальна модель оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Зазначені моделі дозволяють комплексно оцінити професійну компетентність учителя початкових класів у системі методичної роботи; *уточнено* поняття «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи» (уточнення полягає у його трактуванні як певного набору знань, умінь, навичок та інших диспозицій, що дозволяють надавати

якісні освітні послуги здобувачам освіти першого рівня освіти згідно з національною рамкою кваліфікацій України); поняття «професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи» (уточнення полягає у необхідності удосконалення вчителем професійних знань, умінь, навичок та інших диспозицій згідно з положеннями концепції освіти протягом життя виходячи з результатів самооцінювання ним власної професійної компетентності та зовнішнього оцінювання результатів його діяльності); *подальшого розвитку* набули питання організації методичної роботи в початковій школі, підходи до оцінювання окремих складових професійної компетентності вчителя початкової школи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Представлені в роботі наукові положення та висновки, викладені авторкою, свідчать про цілість проведеного дослідження, наукову обґрунтованість і достовірність результатів, а також мають теоретичне і практичне значення для підготовки майбутніх фахівців.

Дисертантка на високому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, визначила мету, завдання, методи дослідження. Структура дисертації чітка, всі її частини спрямовані на досягнення поставленої мети. Представлений науковий апарат дослідження посприяв розробці алгоритму розв'язання досліджуваної проблеми. Кваліфікованим є застосування комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку. З огляду на тему дослідження дисертантка чітко сформулювала відповідні завданням методи (теоретичні, емпіричні, статистичні) наукового пошуку. Наукові положення, рекомендації та висновки, які містяться у дисертаційному дослідженні, пояснюються і обґрунтовуються з посиланням на широку джерельну базу, що включає законодавчі документи, наукову і методичну літературу.

Завдання дослідження є чітко узгодженими. Аналіз дослідження свідчить, що дисертантка ретельно опрацювала наукову літературу, чітко

сформулювала основні положення та висновки проведеного дослідження, отримала результати, які мають теоретичне і практичне значення, зробивши вагомий внесок у педагогічну науку. Свідченням обґрунтованості наукових положень є достатньо репрезентативна джерельна база.

Зміст анотацій, поданих українською та англійською мовами, відображає зміст дисертації та висвітлює її суттєві аспекти та основні положення.

Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів

Практичне значення отриманих результатів наукового дослідження полягає в тому, що розроблено спецкурс «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів в системі методичної роботи»; віртуальний інтерактивний методичний кабінет, що дозволяє організувати інформаційно-методичний супровід вчителів початкових класів за допомогою інтерактивної онлайн-платформи Genially (теоретична й практична допомога вчителям початкових класів в організації методичної роботи в закладі освіти щодо підвищення рівня професійної компетентності).

Матеріали наукового дослідження висвітлено, позитивно схвалено на засіданнях: кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності; кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Української інженерно-педагогічної академії; кафедр Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Основні результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Харківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 72 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 02 – 23/79 від 12.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 74 від 21.04.2023 р.), Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 142 Харківської міської ради Харківської області (довідка № 01– 31/113 від 19.04.2023 р.), Кочетоцького

ліцею Чугуївської міської ради Харківської області (довідка № 01–11/48 від 25.04.2023 р.), Комунального закладу освіти «Олексіївський ліцей Олексіївської сільської ради» (довідка № 97 від 21.04.2023 р.), «Введенського ліцею», «Новопокровського опорного ліцею», «Есхарівського ліцею», «Тернівського ліцею» Новопокровської селищної ради Чугуївського району Харківської області (довідка № 01– 26/291 від 19.04.2023 р.), Комунального закладу «Богодухівський ліцей № 1» Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області (довідка № 01 – 22/29 від 11.05.2023 р.), комунальної установи «Богодухівський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Богодухівської міської ради Харківської області (КУ Богодухівський ЦПРПП) (довідка № 04 – 05/52 від 05.05.2023 р.).

Основні положення роботи висвітлено в 15 публікаціях (11 одноосібних): 3 у наукових фахових виданнях України, 2 в зарубіжних наукових періодичних виданнях, 1 стаття у публікації, проіндексованій у науково-метричній базі Web of Science, 8 тез доповідей на всеукраїнських і міжнародних конференціях.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації

Наукові положення, одержані результати та висновки дослідження можуть бути використані у процесі підготовки учителів початкових класів та в системі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Текст дисертаційного дослідження зв'язний, цілісний, завершений, чітко структурований. Кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний із попереднім і доповнює його, що сприяє розкриттю теми дослідження, виконанню поставлених завдань, які є досить конкретні та відповідають поставленій меті дослідження.

Дисертація складається із анотацій українською й англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (237 найменувань, із них – 20 іноземною мовою),

7 додатків на 29 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 249 сторінок, з них основний текст – 172 сторінки. Робота містить 22 таблиці та 24 рисунки.

У *вступі* розкрито актуальність проблеми, що досліджується. Її методологічна і теоретична основа одержали належне обґрунтування, аргументацію і конкретизацію. Чітко сформульовані мета, об'єкт, предмет, методи і завдання дослідження. Викладено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів; подано відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження; представлено інформацію про публікації за темою дисертації, визначено її структуру й обсяг. Дисертаційне дослідження Наталії Володимирівни Бацули характеризується системним підходом до предмета дослідження. Обрана структура дисертаційного дослідження сприяє досягненню визначеної авторкою мети, що полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Об'єкт та предмет дослідження сформульовані чітко й логічно. Висновки дослідження відповідають визначеним завданням.

У *першому розділі* дисертаційного дослідження здійснено теоретичне осмислення проблеми розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи. Уточнено зміст ключових понять, зокрема «професійна компетентність», «професійний розвиток», а також визначено особливості прояву цих категорій у діяльності вчителя початкових класів. Обґрунтовано методологічне підґрунтя дослідження, яке поєднує системний, компетентнісний, адаптивний і частково кваліметричний підходи. Визначено функції методичної роботи, актуальні для сучасного освітнього простору, та охарактеризовано технології професійного розвитку педагогів. Проведено огляд емпіричних матеріалів щодо рівня сформованості професійної компетентності вчителів та їх бачення ролі методичної підтримки, що засвідчує актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

У *другому розділі* дисертації представлено результати аналізу нормативно-правових документів, наукових праць і даних опитування 76

вчителів, що дозволило визначити актуальні в сучасних умовах професійні компетентності педагога початкової школи. На основі отриманих результатів окреслено вектори змін у системі методичної роботи, що впливають на професійний розвиток учителів. Розроблено й теоретично обґрунтовано авторську модель розвитку професійної компетентності, яка включає концептуально-цільовий, змістовий, технологічний та адаптивно-результативний компоненти. Визначено цілі методичної роботи відповідно до викликів сьогодення. Подано програму спецкурсу, спрямовану на посилення професійної компетентності педагогів. Обґрунтовано необхідність створення відповідних організаційно-педагогічних умов. Запропоновано факторно-критеріальні моделі для оцінювання стану та результатів методичної роботи, які стали інструментом перевірки ефективності авторської моделі.

У *третьому розділі* представлено результати педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи. Дослідження проводилось у три етапи (констатувальний, формувальний, контрольний) із залученням 11 закладів освіти Харкова і Харківської області. Вимірювання здійснювалися за допомогою факторно-критеріальних моделей, розроблених на основі кваліметричного підходу. Застосування статистичного критерію χ^2 Пірсона дозволило зафіксувати позитивну динаміку у формуванні всіх чотирьох критеріїв професійної компетентності в експериментальних групах, тоді як у контрольних істотних змін не виявлено. Отримані результати підтвердили ефективність запропонованої моделі та доцільність її впровадження в методичну роботу закладів освіти.

Висновки структуровані, повністю відповідають сформульованим завданням і змісту дисертаційної роботи та впливають з її основних положень, що свідчить про досягнення мети та виконання поставлених завдань.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Загалом дисертаційне дослідження здійснено на високому науково-теоретичному рівні. Проте, оскільки деякі його положення є дискусійними, тому варто зробити певні уточнення, зауваження та рекомендації з метою подальшого удосконалення обумовленої проблематики:

1. Організаційно-педагогічні умови, визначені авторкою, мають значний потенціал практичного застосування. Водночас їхнє обґрунтування виглядало б більш переконливо, якби воно включало ширший спектр емпіричних джерел, зокрема, результати експертних опитувань або посилення на сучасні дисертаційні дослідження в аналогічній тематиці.

2. У підрозділі 3.1 (с. 146) спостерігається повторення опису методів дослідження, наведених у вступі. Доцільним було б або подати їх у скороченому вигляді, або розкрити під новим кутом – з акцентом на їх практичну реалізацію у межах педагогічного експерименту.

3. Вибіркова сукупність респондентів у педагогічному експерименті могла б бути ширшою. У подальших дослідженнях рекомендуємо розглянути можливість збільшення кількості респондентів, що дозволить отримати ще переконливіші кількісні дані та посилити загальну доказову базу.

4. Окремі положення висновків, на наш погляд, носять дещо декларативний характер. Було б доцільно посилити їх конкретними узагальненнями, що безпосередньо впливають з результатів дослідження.

5. У дисертації наявні окремі технічні огріхи, які не впливають істотно на загальну якість викладу, однак потребують редагування з метою досягнення більшої текстової однорідності та академічної виваженості.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Узагальнений аналіз змісту дисертації, її анотації, а також опублікованих наукових праць здобувачки дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження Бацули Наталії Володимирівни на тему «Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи» є завершеним, логічно вибудованим науковим дослідженням, яке

вирізняється цілісністю, новизною, теоретичною глибиною та високим рівнем практичної значущості.

Робота повністю відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, визначеним наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 (із наступними змінами), а також положенням «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради...» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами).

З огляду на викладене, вважаємо, що Бацула Наталія Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри дошкільної та
початкової освіти КЗВО
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»

Олексій МУКОВІЗ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:01:44 05.06.2025

Назва файлу з підписом: Відгук_Муковіз О.П..pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 192.5 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук_Муковіз О.П..pdf
Розмір файлу без підпису: 199.7 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Муковіз Олексій Павлович
П.І.Б.: Муковіз Олексій Павлович
Країна: Україна
РНОКПП: 2894111114

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:01:39 05.06.2025

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 382367105294AF97040000009AD60E000C520303
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00